

Križi in težave otročjih let.

II. Nerodni šolarček.

1.

Že zdavno so bili mati poklicali malega Lipeta, pa je spet zaspal. Na novo ga morajo klicati ter ostro pristavijo: »Kaj pa misliš, Lipe? Glej, danes je šolska maša; tako pozno je že, ti pa se še vedno v postelji valjaš!«

Urno skoči Lipe iz gorke postelje. Pa naglost, pravi pregovor, ni pridna; kolikor je bil Lipe poprej prepočasen, toliko je bil zdaj prehiter, — smuk! skoči kar h krati z obema nogama — v rokava svoje suknjice mesto v hlače. Tako obuvanje ga vrže na tla; nekaj časa se pobira, a ker ne more vstati, zažene mili jok ter s tem mater prikličē. Mater skoro smeh posili, vendar se resno držijo, pomagajo malemu nerodnežu iz rokavov in ga v hlačice potisnejo in še drugo vravnajo, kar za otročjo opravo treba; slednjič resno zakličejo: »Zdaj pa hitro, da sv. maše ne zamudiš. Danes ne dobiš nič zajutrk, ker si tako pozen pa še tako neroden!« Vendar materno srce je le materno srce: dva krajcarja mu zavežejo v rutico in v žep potisnejo, da bi si s potoma kruha kupil.

2.

Hitro, kakor mu je bilo naročeno, jo maha proti cerkvi mali šolarček. Še dvakrat potegne z rokavom preko oči in megleno vreme na obrazu se spet zjasni. Toliko da še o pravem času prikoraka ter se pridruži učencem, ki so jih učitelj že v cerkev spremljali.

Po sv. maši mahoma zapusti svojo družbo in teče k bližnjemu peku. Hlastno popade z eno roko zemljo in jo v usta vtakne, z drugo pa išče rutico, v katero so mu bili dobra mati denar zavezali, — toda joj! ne najde je. Hitro hoče nazaj v cerkev teči, ker meni, da je v cerkvi zgubil rutico z denarjem. Toda pek, meneč, da hoče šolarček z zemljo ubežati pa nič plačati, ga zgrabi za ušesa in tako semtertja rešeta, da mu zemlja iz ust pade. »Le počakaj, mali potepuh! mu pravi, te bom že naučil, kaj se pravi žemlje krasti!« Vzame mu kapo rekoč: »Tako, zdaj pa le pojdi, kadar mi prineseš dva krajcarja, pa bo spet tvoja!« Pri odhodu mu pek še pomaga, da stopi bolj urno čez prag. Revček teče v cerkev, išče in išče, pa ne najde ničesa. Neki gospod, videti jok in iskanje dečkovo, ga vpraša, zakaj se joka. Deček mu odkritosrčno pové, gospod pa mu podari dva novčiča z opominom, naj v drugič bolj pazi. — Z velikim veseljem vsklikne: »Bog vam povrni!« in precej hiti k peku, mu poda dva solda zagotavljaše, da ni mislil goljufati. Kapa je zdaj spet njegova.

3.

Pokrit z dijaško kapo hiti v šolo. V šoli vse odkritosrčno razloži gospodu učitelju. Zarad zamude sicer ni kaznovan, a zarad tega, ker je brez dovoljenja iz vrste stopil in k peku letel, mora po nauku še v šoli ostati.

Lakot je huda reč, zlasti za mladi svet! Le ena reč, tolaži še Lipeta: saj ima zemljo, o prestanku si bode postregel in v molk pripravil krulječi želodček, — toda mrzel pot ga spreleti po vsem životu! V prehitri naglosti je sicer oddal peku krajcarja in kapo nazaj dobil, toda — žemlje ne! Ob uhanji mu je bila iz ust padla. Tedaj tudi še to!! — Učitelj ravno računijo z otroci, koliko je kupec zgubil, ki je bil blago kupil za 5 gld. 50 kr., potlej pa prodal za 4 gld. 75 kr. Učitelj opazijo, kako zelo je Lipe razmišljen, zato ga pokličejo: »Lipe! povej, kaj je zgubil?« Lipe, čegar misli so bile že nekaj časa le pri peku, se odreže: »Eno zemljo za dva krajcarja!«

Z glasnim smehom pozdravi vsa šola ta odgovor in za kazen mora Lipe stati. Ko mine računska ura, dovolijo učitelj nekoliko oddiha in za razvedrilo telovadijo. Najprej velijo, naj vsi otroci vstanejo. Lipe je bil tega jako vesel, ker zdaj ni bilo treba njemu samemu stati in to veselje je njegovo srce tako prevzelo, da je popolnem pozabil na to, da je kaznovan. Tem živejše pa se mu spet povrne spomin na žemljo. Ravno zapovedujejo učitelj: »Desno roko vzdignite!« Mali Lipe je to povelje preslišal. Učitelj, zapazivši njegovo razmišljenost, zakličejo: »Lipe! kje imaš pa ti svojo?« Jokaje odgovori: »Pri peku!« Mislil je na žemljo ne pa na roko, ki bi jo bil moral vzdigniti. Zopet glasen smeh med učenci. Učitelju se ubogi lačni Lipe smili ter ga ne kaznujejo, pač pa mu zažugajo občutnišo kazen, ako bo še dalje tako razmišljen. Zdaj se Lipe potrudi, kar se more, in ob koncu se sme z družimi otroci zopet vvesti. To mu dokaj olajša srce; toda nova nesreča potrka na vrata!

Mnogo jokanje je tudi močno pripomoglo temu, da je bila slednjič Lipetu žepna ruta jako potrebna, kajti tacega usekovala, kakoršno imajo radi mali otroci v navadi, gospod učitelj niso trpeli pri šolarjih.

Oh jojmeni! Žepno ruto je bil Lipe v cerkvi zgubil! Kaj naj stori? Zdaj ni mogel več družega misliti, kakor vedno le na svojo zgubljeno rutico. — Med tem je prišel kazalni poduk na vrsto in gospod učitelj so ravno razlagali, da ima človek možgane v glavi. Videti, da je Lipe spet ves razmišljen, ga pokličejo: »Lipe, kaj imaš v svoji glavi?« Jokaje odgovori: »Žepno ruto!«

Dolgo je trajalo, predno je bilo mogoče sicer ubogljive učence pomiriti, da so se nehali smeјati. Lipe mora iti v tako zvano »oslovsko klop«.

Da bo pa tudi »zaprt«, mu je bilo že pred šolo napovedano, ker je brez dovoljenja vrsto zapustil in k peku šel.

4.

Lipe je toraj moral še v šoli ostati, ko so šli drugi otroci domu. Gospod učitelj se mu prijazno približajo in ga poprašujejo, zakaj je bil tako zelo razmišljen. »Ali si znabiti ruto doma pozabil?« — »Ne«, odgovori,

»mati so mi jo v žep djali, kakor vsaki dan.« — »Kako pa si jo zgubil, povej mi še enkrat.« — »V cerkvi sem jo bil dejal pod kolena, zato ker moja mati zmiraj pravijo, naj jo devam pod kolena, da se hlače ne omažejo.« — »No, to je lepo, da pridno ubogaš; kako pa je bilo dalje?« — »Ko smo vstali, sem vtaknil« »Kam?« mu učitelj sežejo v besedo. »V žep pri suknji.« — »Ali si jo pa znabiti djali v hlačni žep?« — »O ne, jo zmirom devam v suknjo.« — »Morebiti si se pa danes zmotil, da si jo dejal v hlačni žep; ali si že kaj iskal?« Mesto odgovora pomaja z glavo, kakor bi hotel reči: »nak«. In res izleče iz hlačnega žepa osodepolno ruto. V prvem trenutji se mu obličje veselja zasveti; a precej na to zažene glasen jok. Vesel je, da se je rutica spet našla, hudo se mu pa zdi, ker je odkrita njegova nerodnost, ki mu je že toliko preglavice napravila.

Gospod učitelj ga pustijo, naj se izjoka, kar mu tudi res srce olajša. Potem pa mu mirno in rahlo rekó: »Lipe, nikar ne jokaj! Poberi svoje reči, pa hiti domu. Kazen ti prizanesem; a v prihodnje bodi previdniši!«

Ubogi deček si otere solze in hvaležno poljubi gospodu učitelju roko ter gre. Pa nesreča ga še ni zapustila. Ves zamišljen in zatopljen v nezgode, ki so ga danes zadele, koraka dalje ob hišah; kar mu nekdo zakliče visoko nad glavo: »pozor!« Nek zidar je z visokega odra vode zлил, pa poprej memogredoče s klicem opomnil. Lipe pa se še ustavi in gleda kvišku, ne da bi bežal — in pri tej priči se ulije umazana tekočina ne sicer na glavo pač pa na levico, v kateri je nesel šolske reči in mu zbije s hudo silo vse na tla — v blatno lužo. Lipe se sklone, da pobere svoje stvari, toda kakšne so! Zidar se mu pa še porogljivo smeja; milo ga deček pogleda, ter gre dalje in joka? — Ne, jokati ne more več, solz mu je že zmanjkalo.

Toda kaj mu je zdaj storiti? Tacih knjig in pisalnic ne sme domu nesti. Bliskoma mu šine dobra misel v glavo. K bližnjemu potoku gre in začne — umivati in prati svojo umazano robo. Lahko si mislite, kakšen je bil uspeh tega perila. Iz knjig so začeli odmočeni listi padati; pisanko je sicer lepo omil, a črnilo se je razširilo, to pa tem bolj, ker je pisanje še z rutico lepo obrisal,

da bi bilo poprej suho, in posamezni listi so bili videti kakor zemljevidi, na katerih so samo reke, potoki in jezera. Pa nesreča, pravijo, ni nikoli sama; tudi tukaj se jih pridruži še več. Posamezne liste razpoloži po travi, da bi jih solnce posušilo; a veter seže vmes s svojo hudo jezo in vse razprši. — Tista rutica, ki mu je že toliko hudega prizadjala, je tudi vsa umazana. Zdaj gre rutico prat. Nepričakovano nekdo zavpije: »Otrok, kaj delaš?« To nenadno vprašanje ga tako prestraši, da mu ruta iz roke pade ter odplava. Skokoma se zažene za njo ter jo tudi srečno vjame, ker voda ni bila tako silno globoka; vendar v čevlje se mu je je pa dokaj nateklo. Zato se hoče sezuti, da bi vodo odtočil. V ta namen nasloni nogo na nek kamen, ki je iz tal molel, kakor bi bil njega čakal; Lipe nastavi opetico ter vleče, vleče — resk! kamen se izruje in Lipek leži na hrbtu pa obe nogi na kvišku moli.

Med vsemi temi nezgodami in nesrečami je pa strah, kaj bodo stariši rekli, tako zeló narastel, da se ni skoro upal domu iti. Pa reč se mu je še boljše stekla, kakor je mislil. Lipe je bil namreč jako dobrosrčen otrok, ne spriden — le nad mero neroden. In nerodnost dobri stariši lože spregledajo, kakor hudobijo. Brez vse kazni seveda ni bilo; a Lipe jo je krotko in potrpežljivo prestal. Tudi to je znamenje dobrega srca, če otrok ponižno sprejme zaslužen kaznen. Če neokretnost odštejemo, moramo reči, da je bil Lipe blaga dušica; in če še pri-
stavim, da se je polagoma odvadil svoje nerodnosti, se bode tudi vam priljubil. Njegovim nerodnostim se smete smejati, njega pa ne smete zaničevati, marveč sklenite, vedno in povsod previdno ravnati, da ne zabredete v enake težave in britkosti! (*Po listu „Waisenkind.“*)

Prevzetni prst.

Predzadnji prst, ki je pri mazinčku, imenuje se zlatnik, ker se navadno nanj prstanj deva. Ta zlatnik si je bil enkrat nataknil prelep prstanj iz biserov in dražih kamnov, ki so se lesketali, kakor solnčni blesk na vodi.